

Projekt

z dnia 13 marca 2020 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR XVII.../2020
RADY GMINY NOWE MIASTO LUBAWSKIE**

z dnia 19 marca 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2023

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.) Rada Gminy Nowe Miasto Lubawskie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowe Miasto Lubawskie na lata 2020 – 2023, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Zbigniew Wiśniewski

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE NOWE MIASTO LUBAWSKIE

NA LATA 2020– 2023

§ 1. Wstęp.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej (art. 18). Pomoc dziecku i rodzinie jest zadaniem własnym obowiązkowym samorządu gminnego wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych programów wspierania rodziny. Fundamentem tego programu powinno być dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, troska o ich harmonijny rozwój i przysłą samodzielność życiową, zapewnienie ochrony przysługujących im praw i wolności.

Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące pomiędzy jej członkami. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina i stwarzane przez nią możliwości dają dziecku poczucie więzi i doświadczenie niezmiernie ważne dla jego rozwoju.

Program jest ukierunkowany przede wszystkim na rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ustawa jednak nie precyzuje co należy rozumieć przez to pojęcie. Rodziny mogą przeżywać trudności w pełnieniu funkcji rodzicielskich o różnym nasileniu – od sytuacji w których istnieje zagrożenie pojawienia się takich trudności, do sytuacji występowania tak poważnych problemów, że sąd podjął decyzję o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Od kilku lat wprowadzany jest nowy model pracy z rodziną – asystentura rodzinna. Jej zadaniem jest bliskie towarzyszenie rodzinie w celu rozwiązania nurtujących ją problemów, pomocy w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, poprawieniu jej funkcjonowania (by dzieci nie zostały odebrane do placówek opieki zastępczej), czy też wyjście z systemu pomocy społecznej.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest dla wszystkich najważniejszą wartością, której nie można niczym zastąpić. Rodzina jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju dzieci. Przekazuje dzieciom wzory zachowań, wartości, a także uczy odpowiedniego stosunku, tak do pozostałych członków rodziny, jak i do innych ludzi. Życie rodzinne na ogół kojarzy nam się z atmosferą ciepła, miłości, zrozumienia, bezpieczeństwa – taka właśnie powinna być rodzina. Ważne, by rodzic był wzorem do naśladowania i ukierunkował postępowanie oraz nauczył dziecko rozwijać umiejętności. Nie zawsze jednak realny obraz domu rodzinnego i rodziny odpowiada naszym wyobrażeniom. Są rodziny, które z różnych powodów (niepełnosprawność, bezrobocie, uzależnienia) nie radzą sobie z funkcjonowaniem.

Rodzina dysfunkcyjna to taka, która wykazuje poważne nieprawidłowości w funkcjonowaniu oraz zaspakajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Może się to przejawiać brakiem dbałości o potrzeby rozwojowe dziecka, brakiem kontaktów ze szkołą, brakiem kontroli działań dziecka w jego czasie wolnym, czy niedostateczną pomocą dziecku w nauce. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności

w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wielu osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Potrzeba stworzenia aktu prawnego poświęconego wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wynikała przede wszystkim z coraz większej liczby dzieci umieszczanych poza rodziną biologiczną oraz niewystarczające wsparcie środowiska dla rodzin znajdujących się w kryzysie. Zgodnie z teorią, dziecko powinno wychowywać się w rodzinie naturalnej – w najbardziej sprzyjającym środowisku do wychowania, a w ostateczności w rodzinie zastępczej.

„Z rodziną jest jak z morzem, niewiele można zobaczyć, gdy patrzy się na jego powierzchnię. Dopiero, gdy sięgniesz głębiej, gdy zanurzysz się w jego toni, jesteś w stanie dotrzeć do jego tajemnic” – Gusan Forwand.

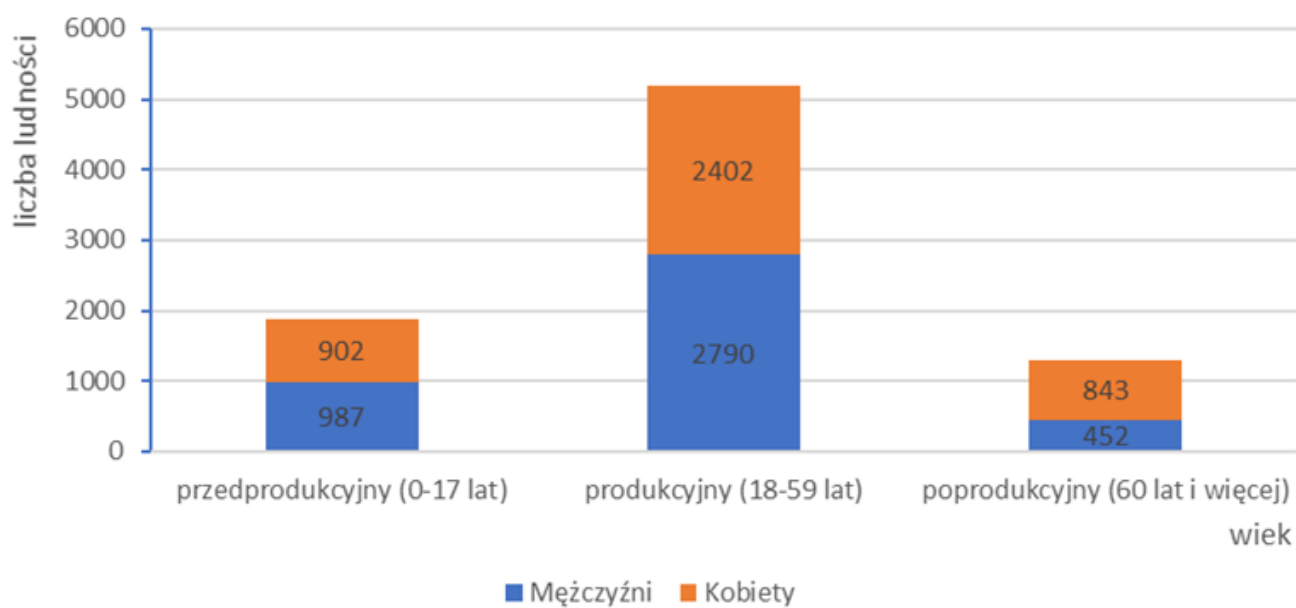
§ 2. Diagnoza środowiska lokalnego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie zamieszkiwało 8.376 osób, w tym 4.147 kobiet i 4.229 mężczyzn. Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie zamieszkiwało 8.370 osób, w tym 4.126 kobiet i 4.244 mężczyzn. W gminie przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym 5.191 osób w roku 2018 i 5.147 osób w roku 2019, drugą pod względem liczebności grupą jest ludność w wieku przedprodukcyjnym, najmniejszą liczbę stanowi grupa osób w wieku poprodukcyjnym 1.889 osób w roku 2018 i 1.902 osoby w roku 2019. Na przestrzeni ostatnich lat struktura wieku kształtowała się podobnie.

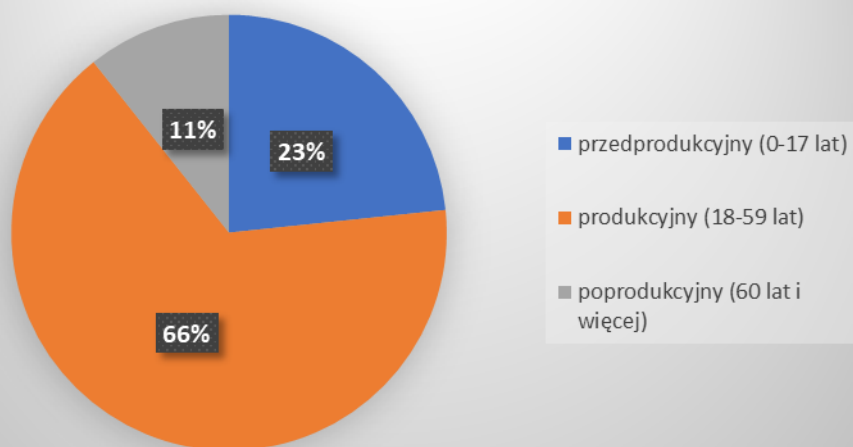
Ludność w gminie Nowe Miasto Lubawskie w latach 2018 – 2019.

	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
	2018	2018	2019	2019
Przedprodukcyjny 0 – 17 lat	987	902	997	905
Produkcyjny 18 – 59	2.790	2.402	2.795	2.352
Poprodukcyjny 60 i więcej	452	843	452	869
Ogółem	4.229	4.147	4.244	4.126
	8.376		8370	

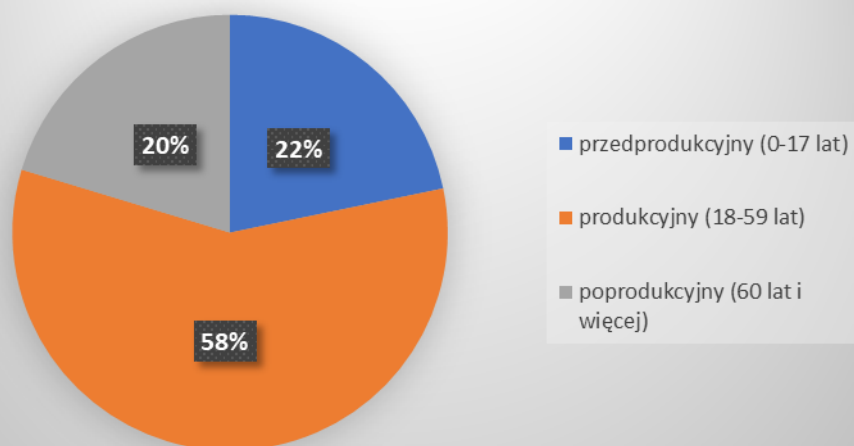
Mieszkańcy Gminy Nowe Miasto Lubawskie na rok 2018

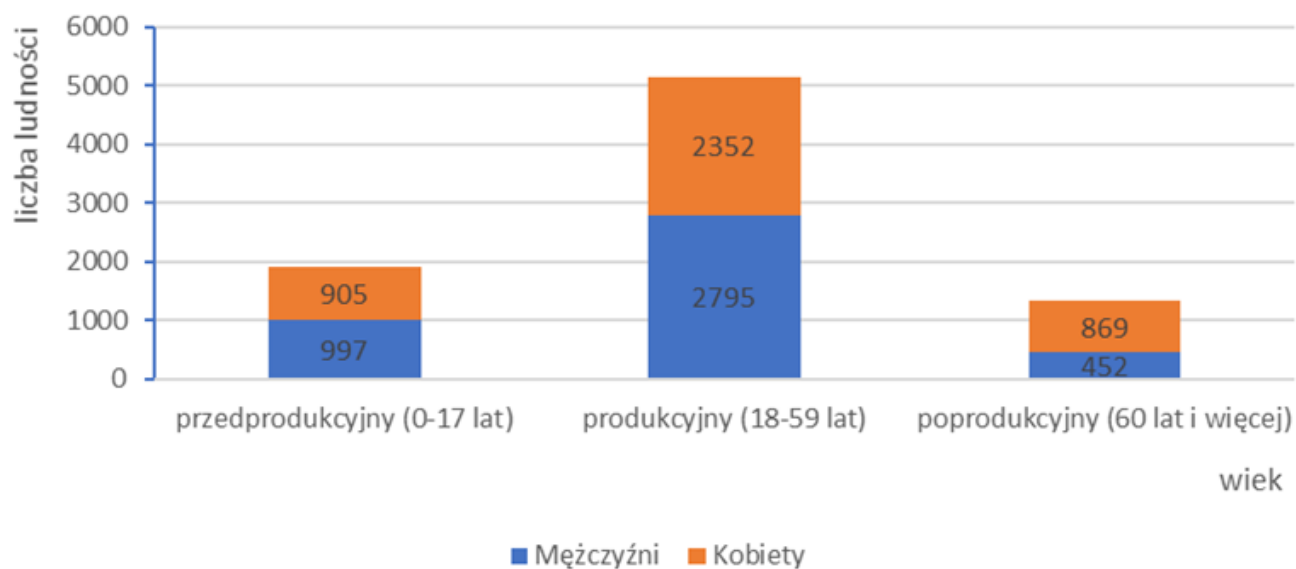
Mężczyźni w 2018 r.

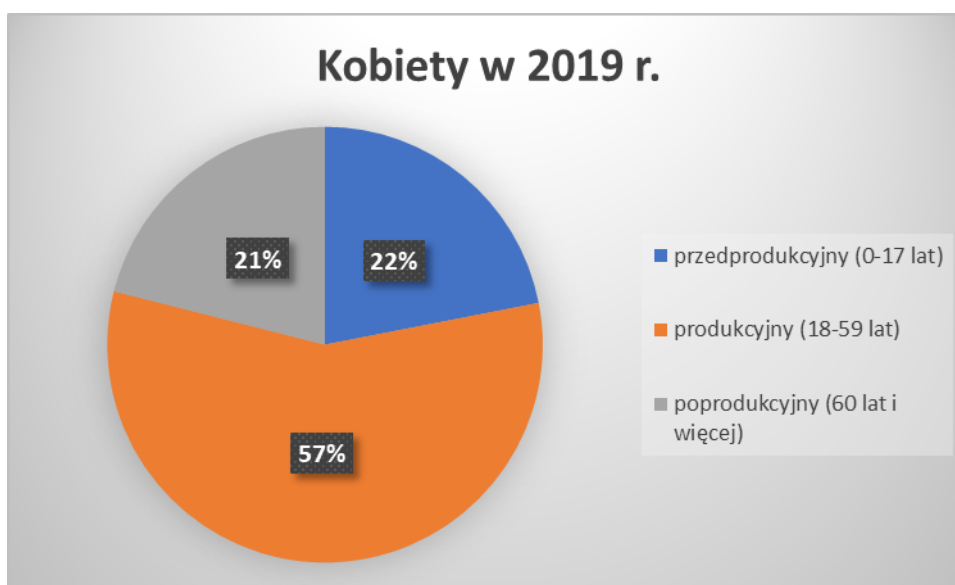

Kobiety w 2018 r.

Mieszkańcy Gminy Nowe Miasto Lubawskie na rok 2019

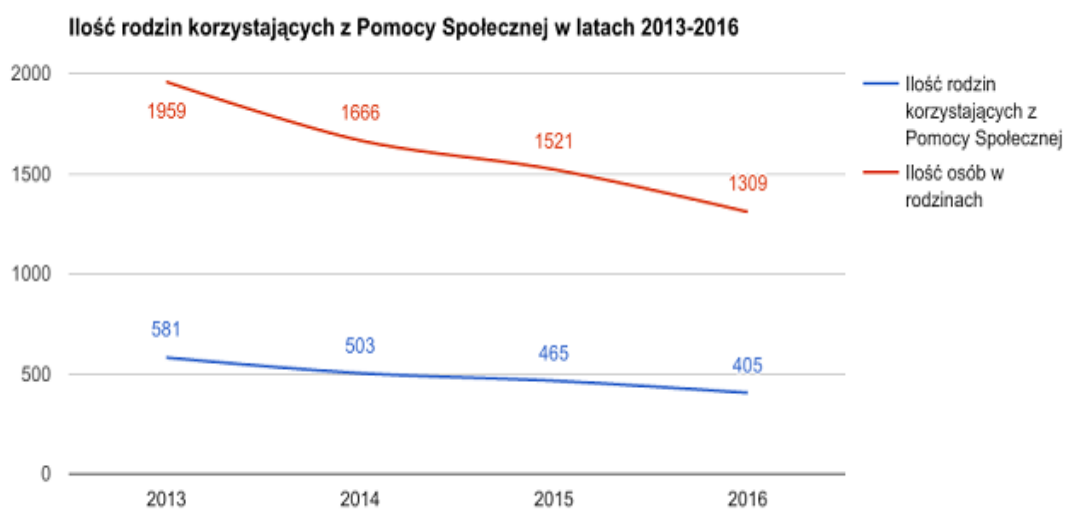
§ 3. Sytuacja społeczna.

1. W roku 2018 system pomocy społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie objął wsparciem 324 rodziny, w których zamieszkuje 951 osób. Z pomocy w postaci pracy socjalnej skorzystało 211 rodzin, w których zamieszkuje 259 osób.

W 2018r. najczęstszymi powodami przyznania pomocy było bezrobocie 199 rodzin, niepełnosprawność 137 rodzin, długotrwała choroba 69 rodzin, potrzeba ochrony macierzyństwa 101 rodzin, wielodzietność 54 rodziny. Różnorodność oraz skala przyczyn udzielania pomocy społecznej przesądza o tym jak ważne jest wsparcie rodziny działaniami kompleksowymi o charakterze profilaktycznym oraz zapobiegającym sytuacjom kryzysowym.

2. W roku 2019 system pomocy społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie objął wsparciem 295 rodzin, w których zamieszkuje 847 osób. Z pomocy w postaci pracy socjalnej skorzystały 143 rodziny, w których zamieszkuje 316 osób.

W 2019r. najczęstszymi powodami przyznania pomocy było bezrobocie 153 rodziny, niepełnosprawność 112 rodzin, długotrwała choroba 66 rodzin, potrzeba ochrony macierzyństwa 88, wielodzietność 63. Różnorodność oraz skala przyczyn udzielania pomocy społecznej przesądza o tym jak ważne jest wsparcie rodziny działaniami kompleksowymi o charakterze profilaktycznym oraz zapobiegającym sytuacjom kryzysowym.

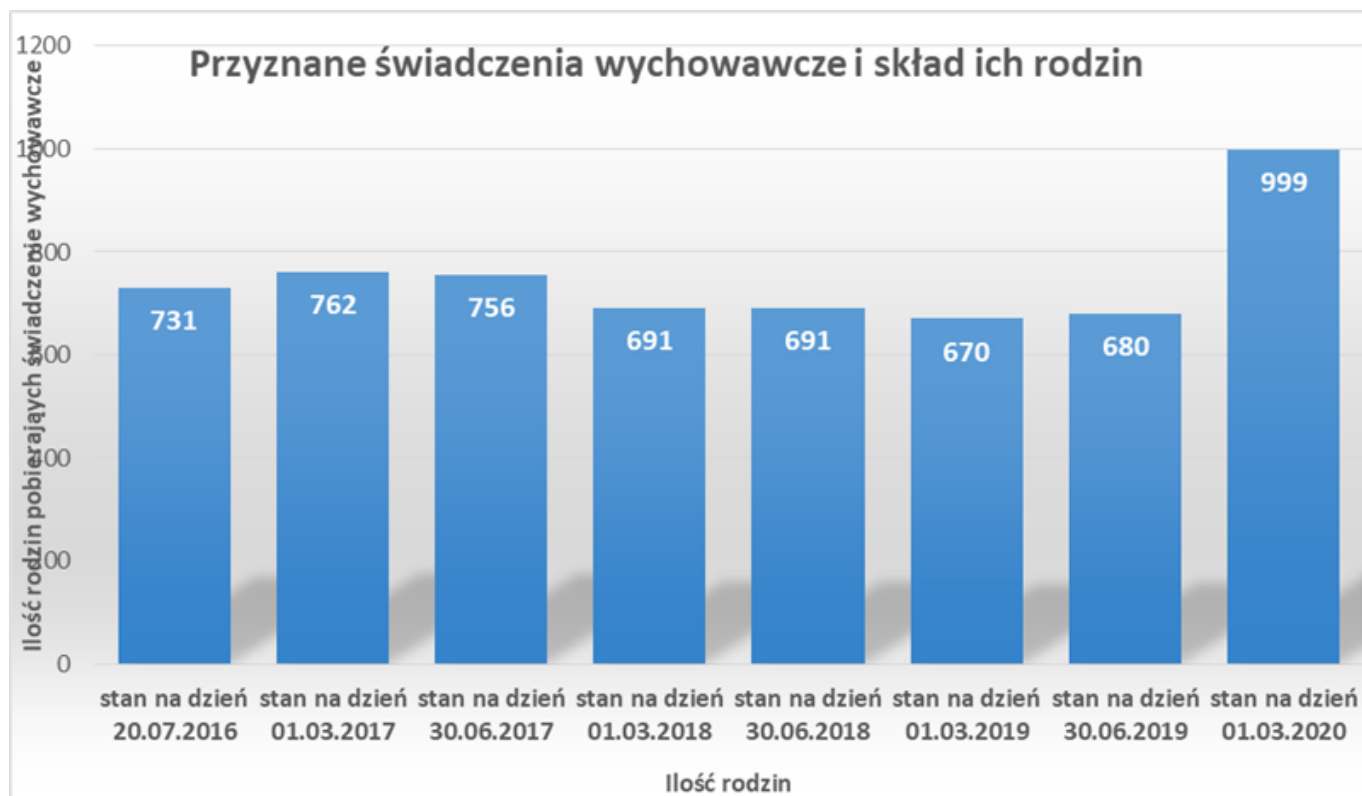
3. Wsparcie dla rodzin – świadczenia wychowawcze w ramach Programu „Rodzina 500+”. Środki wydatkowane na świadczenia dla rodzin w ostatnich 2 latach:

1) 2018r. – 7.238.825,05

2) 2019r. – 8.739.009,21

3) Przyznane świadczenia wychowawcze i skład ich rodzin.

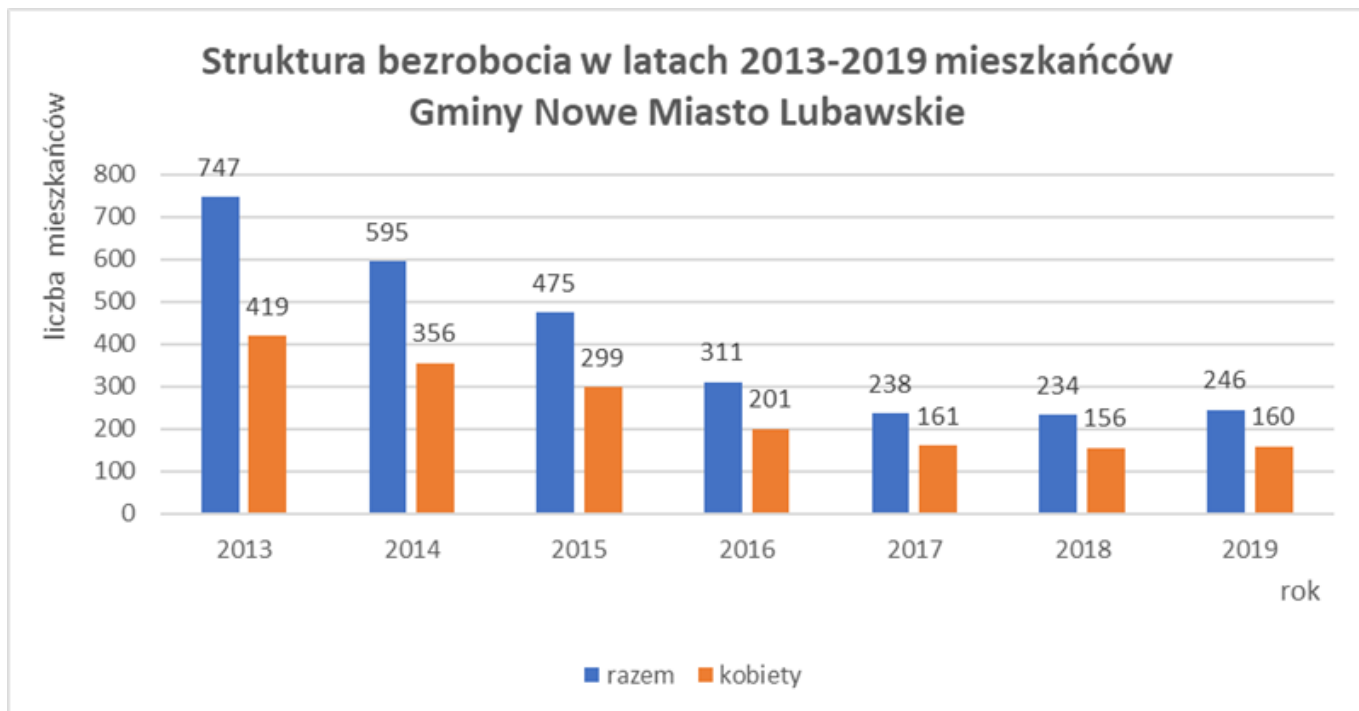
Przyznane świadczenia wychowawcze i skład rodzin								
Ilość dzieci w rodzinie	Ilość rodzin							
	stan na dzień 20.07.2016	stan na dzień 01.03.2017	stan na dzień 30.06.2017	stan na dzień 01.03.2018	stan na dzień 30.06.2018	stan na dzień 01.03.2019	stan na dzień 30.06.2019	stan na dzień 01.03.2020
jedno	382	397	391	363	345	339	344	466
dwoje	223	240	233	203	221	215	221	375
troje	92	92	101	99	94	90	88	121
czworo	26	25	24	20	25	22	24	32
pięcioro	4	5	4	4	4	3	2	3
sześcioro	2	1	1	1	1	0	0	1
siedmioro	1	2	2	1	1	1	1	1
ośmioro	1	0	0	0	0	0	0	0
Suma	731	762	756	691	691	670	680	999

4. Na dzień 31 grudnia 2018r. zarejestrowanych w PUP w Nowym Mieście Lub. pozostawały 234 osoby – spadek o połowę w stosunku do roku 2015. Z tego 38 osób z prawem do zasiłku. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 156 osób stanowiły kobiety. W ogólnej liczbie bezrobotnych pozostawało 107 osób długotrwale bezrobotnych, 53 osoby powyżej 50 roku życia, 84 osoby bez kwalifikacji zawodowych, 23 osoby bezrobotne stanowiły osoby niepełnosprawne.

5. Na dzień 31 grudnia 2019r. zarejestrowanych w PUP w Nowym Mieście Lub. pozostawało 246 osób, z tego 46 osoby z prawem do zasiłku. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 160 osób stanowiły kobiety. W ogólnej liczbie bezrobotnych pozostawało 99 osób długotrwale bezrobotnych, 50 osób powyżej 50 roku życia, 75 osób bez kwalifikacji zawodowych, 26 osób bezrobotnych stanowiły osoby niepełnosprawne.

§ 4. Cele programu.

1. Głównym celem programu jest utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku, a więc w rodzinie dziecka, dzięki utrzymaniu lub przywróceniu zdolności rodziny do pełnienia swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:

- 1) wzmocnienie działań profilaktycznych,
- 2) doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia lub powrotu dziecka do rodziny,

2. System wspierania rodziny nie powinien ograniczać się tylko do działań związanych ściśle z pomocą społeczną i adresowanych przede wszystkim do rodzin, które są już zagrożone bądź dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Ważnym elementem programu powinny być również działania profilaktyczne, integracyjne, informacyjne, aktywizujące:

- 1) kampanie promocyjno-informacyjne na rzecz umacniania wartości rodziny, umacniania więzi między pokoleniowej, wskazywania właściwych form spędzania czasu wolnego,
- 2) środowiskowe spotkania integracyjne,
- 3) spotkania integracyjne dotyczące roli rodziny w procesie wychowania dziecka,
- 4) aktywizowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz rodziny,
- 5) stwarzanie warunków do działań samopomocowych.

§ 6. Sposoby wsparcia rodzin w zależności od stopnia nasilenia problemów opiekuńczo-wychowawczych

Zadania	Stopień nasilenia problemów opiekuńczo-wychowawczych	Formy wsparcia	Główne podmioty współpracujące
	Wszystkie rodziny z dziećmi	- programy aktywizujące, - programy integracyjne	Szkoły, służba zdrowia, instytucje kultury i sportu,

1. Profilaktyka			organizacje pozarządowe
	Rodziny zagrożone występowaniem trudności opiekuńczo-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> - programy wspierania rodziny i wczesnej interwencji, - praca socjalna, - wsparcie asystenta rodzinnego, - grupy samopomocowe, - placówki wsparcia dziennego. 	Szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, OPS
2. Utrzymanie dziecka w rodzinie	Rodziny, w których występują okresowe trudności opiekuńczo-wychowawcze	<ul style="list-style-type: none"> - praca socjalna, - wsparcie asystenta rodzinnego, - konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, - grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - placówki wsparcia dziennego. 	Szkoły, służba zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, OPS
	Rodziny, w których występują nasilone trudności opiekuńczo-wychowawcze	<ul style="list-style-type: none"> - praca socjalna, - wsparcie asystenta rodzinnego, - poradnictwo specjalistyczne, - grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - placówki wsparcia dziennego, - terapia i mediacja, 	Szkoły, służba zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, OPS
	Rodziny zagrożone ograniczeniem praw rodzicielskich lub z częściowym ograniczeniem praw rodzicielskich, objęte nadzorem kuratora	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie asystenta rodzinnego, - poradnictwo specjalistyczne, - grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - terapia i mediacja, - rodziny wspierające. 	Szkoły, służba zdrowia, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, Sądy Rodzinne (kuratorzy), OPS
3. Powrót dziecka do rodziny	Rodziny z dzieckiem w pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie asystenta rodzinnego, - praca socjalna, - poradnictwo specjalistyczne, - terapia i mediacja, - grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - rodziny wspierające. 	Szkoły, służba zdrowia, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (koordynatorzy pieczy zastępczej) Organizacje pozarządowe, Sądy Rodzinne (kuratorzy rodzinni), OPS

4. Aby zapewnić spójność i efektywność systemu konieczne jest wykorzystanie zasobów środowiska lokalnego oraz szeroka i dobra współpraca wszystkich służb i instytucji pracujących w gminie na rzecz dziecka i rodziny.

§ 7. Planowane działania na lata 2020 – 2022

Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki	Źródło finansowania
1. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa przez terapeutę uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym	2020-2022	OPS Gminy NML	Liczba udzielonych porad/konsult. Nie mniej niż 10 rocznie	GKRPA
2. Objęcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparciem asystenta rodzinnego	2020-2022	OPS Gminy NML	Liczba wspieranych rodzin – max 15 rocznie Liczba zatrudnionych asystentów – minimum 1	Środki OPS, środki zewnętrzne
3. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	2020-2022	OPS Gminy NML, Urząd Gminy Nowe Miasto Lub. z/s w Mszanowie	Liczba rodzin wspierających – minimum 1,	Środki OPS, środki zewnętrzne
4. Organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę doświadczeń, integrację i edukację – grupy wsparcia /grupy samopomocowe	2020-2022	OPS Gminy NML	Liczba spotkań minimum 15 rocznie, Liczba grup wsparcia - minimum 1	GKRPA, Środki OPS, środki zewnętrzne
5. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	2020-2022	OPS Gminy NML	Liczba rodzin objętych pomocą – 220	Środki OPS, środki zewnętrzne
6. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	2020-2022	OPS Gminy NML	Liczba rodzin objętych pomocą – 4 rocznie	Środki własne OPS,

§ 8. Zakładane rezultaty realizacji programu:

Przyjmuje się, że rezultatem realizacji programu powinien być:

- 1) wzrost świadomości w zakresie roli i funkcji rodziny,
- 2) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- 3) rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodzin,
- 4) poprawa bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

§ 9. Monitoring programu:

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie przedstawia Radzie Gminy Nowe Miasto Lubawskie sprawozdanie z realizacji programu co roku do 31 marca .